

Afscheid van de luienberg

Een kind wordt zo'n 5.000 keer verschoond voor het de luielperiode vaarwel zegt. Gevolg is dat er jaarlijks tientallen miljoenen luiers bij het afval belanden. Lichtpuntje is de introductie van de wasbare luier, terwijl ook de belangstelling voor zindelijkheidstraining groeit is.

REDACTIE

Gemiddeld worden kinderen in Nederland nu met 3 jaar en 2 maanden zindelijk. Dat is 7 tot 12 maanden later dan zo'n dertig jaar geleden. Al die tijd wordt hun ontlasting meerdere keren per dag opgevangen in een wegwerpluier. "Onnodig, want de meeste kinderen kunnen al rond de 18 maanden prima zonder", stelt Elianne Leeffers, oprichtster van De Pot Op en expert op het gebied van zindelijkheidstraining. "De vertraging ligt met name aan het gebruiksgemak van de wegwerpluier, maar niet alleen. Ook het moment waarop ouders besluiten te starten met het zindelijkheidsproces is tegenwoordig later."

Milieu-impact

Wegwerpluiers hebben een schadelijke impact op het milieu. "Ieder kind dat wegwerpluiers gebruikt, produceert zo'n 300 kilo afval per jaar", vervolgt Leeffers. "Wegwerpluiers worden bijna allemaal verbrand en dus nauwelijks gerecycled. Daarnaast bevatten ze schadelijke chemische stoffen zoals dioxine en phtalaten, is bomenkap nodig en gaat de productie gepaard met een hoog water- en energieverbruik. Ook de distributie van fabriek naar consument heeft een hoge milieu-impact."

Duurzaam product

Wasbare luiers zijn tegenwoordig een duurzamer alternatief en Billie Wonder is hiervan een producent. "Het idee voor een eigen

*'Een kind gebruikt
tegenwoordig
circa 5.500
wegwerpluiers'*

productlijn is in 2020 geboren", vertelt Steef Fleur, oprichtster van het bedrijf. "We wilden een lokaal geproduceerd en volledig regeneratief product op de markt zetten." Dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. "Wat we tegen kwamen waren onrealistische prijzen, grote CO₂-voetafdrukken en nog meer beren op de weg. Wat wij zochten bestond nog niet."

Niettemin is zij in haar missie geslaagd. "We hebben een praktische en milieuvriendelijke luier op de markt gebracht. Onze luier bestaat uit een afstotende laag van polyester, voorzien van een membraam met kleine gaatjes, en een absorberende laag van hennep en katoen, biologisch geteeld. Het henneppercentage, nu 55%, willen we liefst vergroten, want dit materiaal absorbeert het beste en is heel gemakkelijk te telen. De verbouw vereist minder water dan vergelijkbare gewassen, terwijl bestrijdingsmiddelen niet nodig zijn."

Oog voor transport

Wel komt het product van ver. "China kwam naar voren als de ideale keuze, aange-

zien het 's werelds grootste producent is van hennep voor henneptextiel. Kostentechnisch bleek productie in een Europees land niet haalbaar. Wel hebben we er op gelet dat de verbouw plaatsvindt onder goede werkomstandigheden. En voor het transport per schip werken we samen met GoodShipping. Wij betalen hiervoor een premie, zodat GoodShipping de vrachtschepen van bio-brandstoffen kan voorzien." Voor het vervoer wordt in Nederland samengewerkt met Cycloon, een fietskoeriersplatform dat actief is in meer dan 30 Nederlandse steden. "Ze gebruiken biogas-aangedreven bestelwagens tot aan de stadsgrenzen, waarna ze naadloos overschakelen op fietsen voor het bezorgen van pakketten. Hierdoor neemt het verkeer af en minimaliseert hun CO₂-voetafdruk."

Gebruiksgemak

Wasbare luiers zijn dus een duurzamer alternatief om de berg aan wegwerpluiers te verminderen. Alleen vinden ze nog slechts mondjesmaat aftrek. Het merendeel van de ouders moet niet denken aan alle was, vaak vies ruikend, die erbij komt, een jong gezin heeft al genoeg aan het hoofd. Toch is die opvatting inmiddels achterhaald, maar hoe breng je dit aan de man? "Wasbare luiers kampen met het achterhaalde imago dat het ingewikkeld en vies is", benadrukt Fleur. "Dat is zonde, want de wasbare luier is tegenwoordig in gebruik even makkelijk als de wegwerpproduct. Deze lijkt in niets op de

Steef Fleur: “Wasbare luiers kampen met het achterhaalde imago dat het ingewikkeld en vies is”

Elianne Leeffers: “De meeste kinderen kunnen al rond de 18 maanden prima zonder luier”

‘Eerste ervaringen met wasbare luiers in de kinderopvang smaken naar meer’

Meerdere voordelen

Per kind bedraagt de keuze voor wasbaar een besparing van gemiddeld 5.000 wegwerpluiers. De voordelen van de wasbare luier reiken echter verder, geeft Fleur aan. “Zo is een kind hierdoor vaak eerder zindelijk, wel een jaar eerder dan bij wegwerpluiers. Dit komt omdat een kind voelt wat het doet. Verder kan de wasbare luier iets groter zijn dan de wegwerpvariant. Ook is de wasbare variant beter voor de tere babyhuid omdat de luier door de laagjes stof volledig ademt en de stof ongebleekt en ongeverfd is. De wegwerpluier onttrekt vocht aan de huid, wat luierruitslag in de hand werkt..”

Zindelijkheidsapp

Nog beter voor het milieu en kind is als de luierperiode wordt bekort. “Het proces van zindelijk worden is een natuurlijk rijpings- en leerproces”, geeft Leeffers aan. “De snelheid en inspanning kunnen van kind tot kind verschillen. Het is echter van cruciaal belang om tijdig te beginnen met dit pro-

ces.” Om ouders en pedagogische medewerkers hierin te ondersteunen, ontwikkelde haar bedrijf een app. “Hierin kunnen ouders een aantal korte testen doen om te checken of hun kind én of zij zelf er klaar voor zijn en welke aanpak van zindelijkheidstraining het beste bij ze past.”

De app biedt een intensieve aanpak (in 3 tot 5 dagen uit de luiers) en een geleidelijke aanpak van 10 weken aan. “Op basis van de resultaten biedt de app vervolgens instructies op maat, namelijk op basis van de leeftijd en de persoonlijkheid van het kind, in video of tekst. Daarnaast kunnen ouders ervaringen delen in het forum en kunnen zij vragen stellen aan zindelijkheidsexperts, denk aan pedagogen en kinderverpleegkundigen van poep- en plaspoli.”

luiers van vroeger die met grote veiligheids-spelden werden bevestigd. De hedendaagse variant, ook die van Billie Wonder, bestaat uit een waterdicht overbroekje en een absorberende pad met een papieren inlegvel om de ontlasting op te vangen. Het inlegvel gooi je weg en alleen de pad was je uit om telkens weer opnieuw te gebruiken. Het overbroekje is – als deze nog schoon is – voor twee tot drie verschoningen bruikbaar.

Vormt het prijskaartje dan wellicht een drempel? “Mogelijk speelt dit een rol, want bij aanschaf ligt het prijskaartje hoger. Toch is de wasbare luier op den duur flink voordeliger dan weggooiluiers. Het scheelt je al snel € 500,- tot € 700,- per luierperiode, afhankelijk van het luiermerk. In de berekening zijn de waskosten meegenomen.”

100% garantie

De Pot Op app is wereldwijd verkrijgbaar in de App Store en Google Play Store en inmiddels meer dan 10.000 keer gedownload. Ouders (en andere verzorgers) kunnen de app gratis downloaden en een deel van de app bekijken. Als gebruikers met het hele programma aan de slag willen kunnen ze Premium lid worden voor éénmalig € 34,99. Hiermee hebben ze toegang tot alle functionaliteiten en geeft de app 100% zindelijkheidsgarantie, waarvan 60% in gemiddeld 12 dagen. De simpele instructievideo's zijn, naast in het Nederlands en Engels, ook beschikbaar in het Arabisch, Turks en Pools.

Pilot in kinderopvang

Naast gezinnen zijn kinderopvangorganisaties grootverbruikers van luiers. Bovendien staan zij in nauw contact met ouders. Dat bewoog de gemeente Den Haag om een

‘Overstap op wasbare luiers in de kinderopvang blijkt haalbaar en schaalbaar’

pilot te financieren bij Partou, de grootste kinderopvangorganisatie van het land. Jaarlijks gebruikt Partou ongeveer 6,3 miljoen luiers. De Pot Op en Billie Wonder voerden de pilot uit. De pilot duurde tien maanden

en vond op verschillende locaties in drie groepen plaats. “Specifieke voor dit doel hebben we een ander product ontworpen, passend bij de behoefte van de pedagogisch medewerkster, met onder meer een nog groter absorptievermogen”, aldus Fleur. “De luiers zijn gedurende het traject op basis van de ervaringen van de pedagogische medewerkers enkele keren aangepast. Verder werden de luiers bij de locaties opgehaald en industrieel gewassen.”

De pilot is succesvol verlopen, meldt Leeffers. “Ouders gingen thuis aan de slag met zindelijkheidstraining met behulp van onze app. Daarnaast zijn ouders geïnformeerd via een ouderavond en zijn pedagogisch medewerkers getraind. Aanvullend hebben we geadviseerd over zaken als de juiste potjes, opstapjes en kinderboekjes over het onderwerp.” In totaal hebben er 46 kinderen en hun ouders meegedaan. Hiermee zijn 19.000 luiers bespaard en is 2100 kg CO₂ eq voorkomen.” Fleur is eveneens enthousiast over het verloop. “De overstap op wasbare luiers in de kinderopvang blijkt haalbaar en schaalbaar. Mede door het inschakelen van een wasserette was het in de pilotperiode nog wel iets duurder, maar bij een introductie binnen de gehele organisatie kunnen de kosten hiervan flink dalen.”

Vervolg

De resultaten smaken naar meer. Leeffers: “Extra aandacht voor zindelijkheid op de kinderopvang werkt. Er zijn significant meer kinderen zindelijk dan voor de pilot, gemiddeld 6 maanden eerder. De pilot, ouderavond, training en app zijn ook positief beoordeeld door zowel ouders als pedagogisch medewerkers. Het traject heeft bovendien gezorgd voor een verbeterde samenwerking en communicatie tussen ouders en pedagogisch medewerkers.”

De reacties van de pedagogische medewerkers liepen overigens uiteen. Fleur: “De een zei van ‘gatverdamme, dat ga ik echt niet doen’ tot ‘oh wat fantastisch, ik vind het helemaal te gek’ en alles wat daar tussen zat. Gaandeweg de pilot werden de reacties steeds positiever en aan het einde van de pilot vond iedereen de propositie goed werkbaar. Ouders reageerden direct al overwegend positief en op de vraag na afloop of dit een vervolg moet krijgen, antwoorden ze allemaal ja. Ik hoop natuurlijk dat dit ook gaat gebeuren en Partou denkt hier momenteel serieus over na. Ook zijn we inmiddels in gesprek met enkele andere kinderopvangorganisaties die enthousiast kennis hebben genomen van het experiment. Verder tonen twee ziekenhuizen serieuze belangstelling. Voor hen ontwikkelen we nu een luierraat voor te vroeg geboren baby's.” ●●●

